

Korálky dřevěné, kostěné a kamenné

Práce s těmi nejjednoduššími nástroji přináší pocit zadostiučinění. Opravdu jste člověk, specialista na používání a vytváření nástrojů. To největší kouzlo však netkví v nástrojích, ale v gramotnosti vašich rukou a smyslů. Zručnost a vynalézavost můžete tříbit neomezeně. Zkuste se na úvod rozhlédnout a najít předměty, z kterých číší zručnost jejich tvůrce. Při prohlížení pravěkých artefaktů často žasnu nad kvalitou provedení ruční práce, která se z dnešní perspektivy jeví jako nadlidská.

Zpracování základních materiálů

Dřevo, kost, rohovina, parohovina a kámen jsou první materiály používané k výrobě nástrojů, ještě bych musel počítat kůži, šlachy a další vláknité materiály, ale těmi se teď zabývat nebudeme. Zkuste vyrobit několik drobností z výše uvedených materiálů např. korálky k navlečení.

Nástroje primitivní

- kamenná čepelka, je vhodná spíše pro krájení měkkých materiálů jako je maso nebo kůže, můžete ji použít k vyřezávání a vyškrabování drážek do dřeva nebo kosti, což při určité hloubce poslouží k cílenému rozlamování. Získat ji není tak snadné, pokud toužíte po užívání opravdových pravěkých nástrojů, doporučuji nákup na www.jaknapazourek.cz.
- kámen oštípaný - Koupit můžete i nůž nebo hrot s retuší (takovým zubatým okrajem), který funguje jako kombinace nože a pilky, ale získat podobný nástroj můžete i sami. Zkuste rozštípnout několik různých kamenů, tak aby vznikla ostrá hrana, nebo přímo najděte ostrý kámen. Přestože takový nástroj nejspíš nebude dokonalý, můžete jej používat. Řežte s ním spíše jako pilkou než nožem, můžete zkusit i sekat. Například nařízněte prut kolem dokola, nemusíte řez dokončit úplně, střed prutu již snadno ulomíte. Ostrá hrana poslouží i k oškrábání kůry nebo drobných větviček a už máte základ šípů nebo vrtačky. Ostrou hranou můžete i vybrousit žlábek do měkkého kamene a v místě žlábků ho poté úderem rozštípnout.
- kostěné dláto - při použití s paličkou se výborně hodí k opracování čerstvého dřeva a k jeho podélnému dělení
- vrták získáte např. z ploché pazourkové čepelky, kterou oštípete jemnou retuší do souměrné špice- Zasazením do dřevěné tyčky získáte vrtačku roztáčenou šmrdláním mezi dlaněmi. Začátečník si může vrták koupit nebo si vyrobit hřebíkovou vrtačku, která se způsobem práce nijak neliší.

- otloukače - kulatý ohlazený kámen nemusí být tvrdý, spíše by měl být houževnatý, mohou se s ním pak otloukat tvrdší kameny náchylnější k praskání tak abyste na nich vytvořily ostré hrany
- brus - zrnitý kámen, který obsahuje i nějaké tvrdé částičky, např. Pískovec. Všechny materiály můžete brousit menším brouskem nebo naopak brousit o větší brus, který leží a je stabilní. Pokud chcete brus s rovnou plochou, můžete postupně brousit dva brusy o sebe, až se vzájemně srovnají.
- kamenná nebo parohová sekera - hodí se k opracování čerstvého dřeva

Nástroje moderní s podobnými vlastnostmi jako jsou ty primitivní

- Malá pilka s jemnějším zubem, řeže podobně jako zubatá kamenná ostří s retuší, bude dobře řezat dřevo i kost.
- Nůž - hodí se k vyřezávání dřeva, méně pak ke zpracování parohu nebo kosti. Kost je vhodné před vyřezávání nožem změkčit dlouhodobým máčením nebo jiným způsobem měkčení.
- Dláto, se hodí na opracování dřeva v kombinaci s paličkou, výborné je na podélné dělení dřeva. V případě předřezání žlábků i na podélné rozlomení kosti nebo parohu, ale to je již dost náročný úkon.
- Sekera - univerzální "řezbářský nástroj, který při šikovném užití velmi urychluje práci. Při použití na tvrdé materiály snadno poničíte ostří stejně jako u nože.
- Kladivo se může hodit na oštěpování kamenů
- Sekera se hodí čistě pro opracování dřeva
- Hřebíková vrtačka - nejstarší kovové vrtáky nemají tvar šroubovice, ale mají hrot s ostrými hranami, špička hřebíku má ten správný tvar, ale většinou je příliš tupá. Nabruste ji, uřízněte hřebíku hlavičku a zasadte ho do dřevěné tyčky. Taková vrtačka se roztáčí jednoduše mezi dlaněmi rukou.

Opracování dřeva

Čerstvé dřevo se lépe řeže, vyřezává a seká, suché dřevo se dobře brousí, případně piluje nebo řeže jemnější pilkou. Vrtání kamennou i hřebíkovou vrtačkou jde dobře, pokud není příliš hluboké. Na různé účely vybírejte vhodný kus dřeva. Např. nejjednodušší korálek uděláte z bezu. Uřízněte krátký váleček z bezového prutu. Tvrdé dřevo je pouze na povrchu, otáčejte prut kolem dokola a nařízněte, i kamenným nožem je to chvilinka. Střed válečku je vyplněn měkkým pletivem a to stačí pouze propíchnout k tvoření dírky, okraje válečku zabruste a korálek je na světě.

Opracování kosti a podobných materiálů

Kost, rohovina, parohovina, jsou většinou tvrdší a tužší než dřevo. Při sekání a řezání (nožem) silou hrozí poškození nástrojů, za to se výborně řežou pilkou nebo zubatým nožem a dobře se brousí na brusku, smirkovém papíře i pilníkem. Také se dobře vrtají, i když to většinou trvá déle než vrtání dřeva. Spíše vrtejte materiál tam, kde je tenký. Pro svoji kompaktnost vám tyto materiálu umožní vytvořit v podstatě libovolný tvar, záleží jen na vaší zručnosti.

Opracování kamene

pro první pokusy si vyberte malé “měkké” kameny. Například do malého opukového valounku vyvrtáte díru hřebíkovou nebo kamennou vrtačkou a můžete ho nosit jako přívěšek. Pomocí tvrdého kamene s ostrou hranou můžete vybrousit žlábek, který vám buď poslouží, nebo jej použijete k rozlomení kamen přesně v jeho místě. Větší houževnatý valoun naopak poslouží ke štípání tvrdých kamenů, abyste na nich hranu vytvořili.